

Tjenestetilbudet til mennesker med psykiske lidelser

Tjenestetilbudet til mennesker med psykiske lidelser er betydelig styrket gjennom flere år. Men fortsatt er tjenestene til mange av dem som trenger det mest omfattende tilbudet utilstrekkelige, og det er behov for å vurdere om virkemidlene er gode nok.

I 2006 har Helsetilsynet arbeidet med å samle og sammenstille kunnskap med tanke på å gi en helhetlig beskrivelse av situasjonen i tjenestetilbudet til mennesker med psykiske lidelser. Kunnskapsgrunnlaget er muntlige erfaringer og vurderinger fra Helsetilsynet i fylkene og fylkesmennene, funn og erfaringer fra tilsyn dokumentert i tilsynsrapporter og registre, og dessuten nyere forsknings- og evalueringslitteratur. Resultatet omhandler både kommunenes sosial- og helsetjenester og spesialisthelsetjenester. Det er lagt vekt på å få fram hva som synes å være områder med risiko for svikt, og der det etter tilsynsmyndighetenes vurdering er behov for at virksomheter og kommuner setter inn ressurser og kompetanse for å forbedre tjenester og tilbud.

Opptappingsplanen for psykisk helse er inne i den siste fasen. Det har gjennom flere år vært satset med mange ulike virkemidler for å trappe opp innsatsen, og for å legge om tjenestene i retning av mer desentraliserte tilbud.

Mange kommuner, og særlig de små, synes stadig å streve med å skaffe og beholde tilstrekkelig kvalifisert personell, og å organisere seg på en slik måte at de er i stand til å gi faglig forsvarlige tilbud til en svært ulikeartet gruppe tjenestemottakere i alle aldre. I tillegg er det store uløste problemer som skyldes gråsoner og uavklarte ansvarsforhold mellom forvaltningsnivåene. I institusjoner i psykisk helsevern er det et større antall utskrivningsklare pasienter med store tjeneste-

behov, som kommunene ikke ser seg i stand til å motta. På den andre siden er det mange kommuner som har tatt imot tjenestemottakere som trenger et omfattende og sammensatt tjenestetilbud, men der nødvendig faglig og praktisk støtte fra spesialisthelsetjenesten ikke er tilgjengelig nok. Resultatet er at mange av disse pasientene risikerer å få et uforsvarlig tilbud.

En stor bekymring for tilsynsmyndigheten, er at det mange steder er dårlig kompetanse om regelverket, og også liten forståelse for betydningen av å følge det, for å sikre forsvarlig behandling og ivaretagelse av grunnleggende rettssikkerhet.

